

Til:

- Helse- og omsorgsdepartementet

NORSK
PSYKOLOG
FORENING

Oslo, 9. juni 2020

Vår ref: 148/20/OT/ph

Medbrakt kompetanse – lisens til helsepersonell mm (forslag om endringer i helsepersonelloven mm)

Norsk psykologforening viser til høringsbrev av 9. mars 2020.

Det er vanskelig å forstå behovet for lovendringsforslaget. Det nevnes to stortingsmeldinger: *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk* Meld. St. 30 (2015–2016) og *Fra utenforskap til ny sjanse* Meld. St. 16 (2015–2016). Den første dreier seg eksplisitt om integreringspolitikk, den andre om etter- og videreutdanning for voksne med lav utdanning. Det gis ikke noen eksempler på hvordan lovendringen møter utfordringene disse meldingene belyser.

Det vises også til det store antallet norske statsborgere som søker om godkjenning i Norge etter at de har studert i andre land. Det er ikke tydelig hvorledes en mer fleksibel og skjønnsbasert lisenstilddeling kan avhjelpe dette spørsmålet. Spesielt ikke når kravet om ferdig utdanning gjennomføres i forskrift, ref. høring om Autorisasjon og Lisens 2020.

Psykologforeningen mener at lovendringsforslaget leverer løsningen på et problem som ikke er tilstrekkelig utredet. Hvilke arbeidsoppgaver («som kan skilles ut fra andre aktiviteter som hører inn under yrket») er det som skal dekkes? Hvilke spesialiserte delkompetanser er det som kvalifiserer til disse arbeidsoppgavene? Uten en utredning av disse spørsmålene bør ikke lovendringen gjennomføres.

Høringsnotatet viser riktignok til enkelte sykepleierfunksjoner som eksempel på spesialisert kompetanse hvor delvis lisens kan være aktuelt. Men departementet viser også til at det for enkelte yrkesgrupper er avgjørende å ha lisens knyttet til yrkestittel for å ha den nødvendige tillit og legitimitet. Eksempler på slike yrkesgrupper er dem med selvstendig behandlingsansvar. Leger og tannleger er nevnt her. Det gjelder også psykologer. Det er nettopp pasienthensynet som gjør at disse profesjonene har tittelbeskyttelse. Blant annet for at pasientene skal vite at behandleren har taushetsplikt, bevisforbud, journalplikt og kan innklages til Helsetilsynet. Det skal ikke være tvil om behandlerens helhetlige ansvar. Med delvis adgang til yrket blir dette uklart og uforsvarlig. Tittelen skal være en bekreftelse på nødvendige faglige og personlige kvalifikasjoner for å utøve yrket. Det vil forventes at den samme yrkestittel representerer den samme kompetansen og yrkesforståelsen og at evidensbaserte metoder legges til grunn ved utøvelsen av yrket. En mer lempelig lisenspraksis vil kunne utfordre hensynet til forutsigbarhet og sikkerhet for pasientene. Vi er

derfor av den oppfatning at delvis lisens ikke bør gis til psykologer og at hensynet til pasientsikkerheten må veie tyngst.

Uttalelser fra HOD og Hdir i forbindelse med debatten om psykologtittel i høst gir klart uttrykk for at det ikke er ønskelig å skape forvirring om psykologers kompetanse ved å åpne for tittelbruk for dem som ikke møter kravet til autorisasjon. Uten en tydelig avgrensning av hvilke profesjoner som omfattes av lovendringen har man skapt nettopp den uklarheten.

Forslaget til lovendringsforslaget, bør derfor formuleres f.eks. slik: "En søker som **ikke er tillagt særlig ansvar og beslutningsmyndighet i forbindelse med helsehjelpen (lege, tannlege eller psykolog)** som har kvalifikasjoner innenfor et område, men som ikke oppfyller vilkårene for autorisasjon etter § 48 a, kan få lisens.»

HOD har selv pekt på adgangen til det norske arbeidsmarkedet for dem med psykologutdannelse, som ikke har krav på autorisasjon. I HODs svar til ESA høsten 2018 står det: "*Personell med BA- eller MA-grad i generell psykologi kan arbeide innenfor mange områder i Norge, for eksempel innen konsulentvirksomhet og rådgivning, administrativt arbeid, planlegging, forebyggende helsehjelp, forskning, formidling, undervisning, ledelse og organisasjonsutvikling. De kan også arbeide i helsetjenestene som helsepersonell forutsatt at det er i samsvar med kravene til faglig ansvar og nødvendig omsorg som kan forventes ut fra deres kvalifikasjoner, arten av arbeidet og situasjonen generelt. Slike stillinger kunngjøres jevnlig i annonser som spesifiserer at søkere med en grad i generell psykologi er velkomne til å søke.*" (vår oversettelse).

Dette relativt omfattende virkefeltet er altså allerede åpent for psykologutdannede, også i helsetjenestene. Også som helsepersonell.

På side 34 i høringsnotatet pekes det på at Helsedirektoratets saksbehandling vil bli todelt: Først avgjøre om søkeren har kvalifiserer for autorisasjon, hvis ikke, avgjøre om søkeren har kompetanse til å utøve visse aktiviteter innenfor yrket. På side 36 presiserer departementet at det ikke skal være noen automatikk i at direktoratet i de tilfeller der søkeren ikke har rett til autorisasjon, deretter vurderer individuelt og konkret om søkeren likevel kan utføre noen av arbeidsoppgavene som ligger til yrket. Dette er uklart.

Vår vurdering er at psykologprofesjonen ikke kan deles. Hvis det åpnes for å gi tilgang til bruk av tittelen psykolog på visse områder, vil det skape et tredelt nivå for psykologer med henholdsvis autoriserte psykologer, lisensierte psykologer (kvalifiseringslisens) og delvise psykologer. Vi kan ikke se at det er et samfunnsmessig behov for et slikt nytt nivå og mener dagens ordning med kvalifiseringslisens både ivaretar hensynet til pasientsikkerheten og gir søkerne tilgang til det norske arbeidsmarkedet. Det blir også, slik det fremkommer i høringsdokumentet, vanskelig for befolkningen å vite hva de med rimelighet kan forvente av en som kaller seg psykolog hvis det innføres et nytt nivå. En slik begrensning vil ikke fremgå av tittelen.

I høringsnotatet hevdes det at lisensvedtaket blant annet bør inneholde hvilke kurs søkeren må ta, hva slags type arbeid og konkrete krav til opplæring, supervisjon og veiledning. Norsk psykologforening støtter at det innføres slike detaljerte krav. Dette sikrer forutsigbarhet for

søkeren, for den som skal være veileder og gir rammer som sikrer hensynet til pasientsikkerheten. Vi har ikke registrert at dette gjennomføres slik i dag og er bekymret for at denne vesentlige utvidelsen av direktoratets mandat vil bli vanskelig å etterleve. Hvis derimot et tydeligere og mer individuelt rettet kvalifiseringsløp under lisens blir etablert, vil et eventuelt behov for delvis lisens bortfalle.

Vennlig hilsen
Norsk psykologforening

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Håkon Skard'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Håkon' and the last name 'Skard' clearly distinguishable.

Håkon Skard
President